

Asia: VN/14758/2021

Ympäristöministeriön asetus rakennuksen ilmastaselvityksestä

1. Asetuksen yleinen palaute

a. Onko asetuksessa kuvattu arviointimenetelmä selkeä ja ymmärrettävä?

En osaa sanoa

b. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi tarpeeksi kattava, jotta se osaltaan tukee hiilineutraaliuden saavuttamista Suomessa?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Rakennettu ympäristö on keskeisessä roolissa, kun siirrytään ilmasto- ja luontopositiiviseen yhteiskuntaan. Rakennettu ympäristö on erittäin suuri materiaalien ja energian käyttäjä. Rakennetulla ympäristöllä on myös merkitystä ilmastonmuutokseen sopeutumisessa ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa. Lisäksi rakennukset ja erityisesti laajemmin alueiden suunnittelu ovat tärkeitä kestävä elämäntavan mahdollistajia. Rakentamisen säädösohjaus on erittäin keskeinen työkalu kestävyyssiirtymässä, sillä toimijoilla ei pääasiassa ole kannustimia tuottaa minimiohjausta kestävämpiä rakennuksia. Yksittäisen rakennuksen hiilijalanjäljen kannalta ratkaisevia ovat rakennuksen käyttöaika, käyttöaste ja käytön aikaiset energiakysymykset. Merkitystä on myös rakennusmateriaaleilla ja rakennuspaikalla tehtävillä valinnoilla. Olisikin siis keskeistä, että rakentamisen säädösohjaus kannustaisi suunnittelemaan rakennuksista mahdollisimman pitkäikäisiä, helposti ylläpidettäviä, muuntojoustavia ja käyttöasteeltaan suuria. Tällä hetkellä arviointimenetelmä ohjaa käyttämään arviointijaksona kiinnitettyä 50 vuotta, eikä siten kannusta maksimoimaan rakennuksen suunniteltua elinikää. Kuten perusteludokumentissa kuvataan, kantavien rakenteiden suunnittelussa käytetään usein 50 vuoden teknistä käyttöikää, joka on säädösohjauksen nykyinen minimivaatimus. Tämä on kestävämmän lyhyt aika, ja rakennuksilta tulisikin vaatia vähintään 100 vuoden suunniteltua käyttöikää, ja kannustaa mahdollisimman pitkän käyttöiän suunnitteluun. Suunnitellun käyttäjämäärän ilmoittaminen sisältyy ilmastaselvitykseen, mikä on hyvä asia, mutta tulisi mennä pidemmälle – keskeinen mittari yksittäisen rakennuksen kestävyydelle ilmastonmuutoksen hillinnän näkökulmasta on, ja siten tulisi myös säädösohjauksessa olla, rakennuksen (suunnitellun) elinkaaren hiilijalanjälki per (suunniteltu) käyttäjä. tekemään rakennuksista energiakäytöltään pihejä sekä joustavia. Energiankäyttö on menetelmässä huomioitu suppeasti – menetelmän tulisi vähintään mahdollistaa ja mielellään vaatia energialaskelman tekeminen lastennallista ostoenergiankulutusta tarkemmin. Jotta todellinen hiilijalanjälki voidaan arvioida, tulisi arvioida todellinen tavoite-energiankulutus ja kulutusprofiili. Olennaista energiajärjestelmän päästöjen kannalta on huipputehon tarve ja

rakennuksen kyky ajoittaa kulutus energiajärjestelmän kannalta edullisesti, eli kyky sähkön ja lämmön kulutusjousto. Kyky kulutusjousto tulisi olla myös tekninen vaatimus.

Energiankulutusta arvioitaessa tulisi lisäksi huomioida laajasti siihen vaikuttavat tekijät, ja siten kannustaa niiden hyödyntämiseen. Tärkeä rakennuspaikan tekijä ovat puut ja muu kasvillisuus, jotka viilentävät kesällä tehokkaasti ja talvella suojelevat rakennusta kylmiltä virtauksilta. Puut ja muu kasvillisuus voivat siis tuoda säästöjä ja näin edistää kustannustehokkuutta. mahdollisimman pitkälle säilyttämään rakennuspaikan alkuperäinen luonto ja siten hiilivarasto ja -nielu. Tällä hetkellä menetelmä jättää arvioinnin ulkopuolelle kaiken paitsi istutettavat puut, eikä siis lainkaan kannusta säilyttämään alkuperäistä luontoa. Päinvastoin, nykyisellään menetelmä kannustaa kaatamaan alkuperäiset puut ja istuttamaan tilalle uudet, mikä ei ole toivottavaa. Menetelmän kehittämisessä voidaan hyödyntää maankäytön ekologisten kompensatioiden käyttöönottoa varten tuotettua olemassa olevaa tietoa ja työkaluja (<https://boostbiodiversityoffsets.fi/no-net-loss-city/>). On tärkeää, että menetelmä kannustaa EU:n kiertotalouspaketin mukaisesti materiaalitehokkuuteen, kierrätysmateriaalien käyttöön ja suunnittelemaan rakennukset kierrätettäviksi, ja että menetelmää on päivitetty sisältämään rakennuspaikalta purettavan rakennuksen jätteenkäsittelyn hiilijalanjäljen. Tämä mahdollistaa arvioinnin tulisiko hiilijalanjäljen näkökulmasta vanha rakennus korjata vai purkaa uudiskohteen tieltä.]

c. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi sekä uusille että korjattaville rakennuksille?

En osaa sanoa

d. Soveltuuko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi käytettäväksi rakennuksen suunnittelun aikana ennen rakentamisluvan hakemista?

En osaa sanoa

e. Muita yleisiä kommentteja:

Hiilineutraaliuden saavuttamisen eli ilmastonmuutoksen hillinnän lisäksi rakennusten olisi tärkeää huomioida myös ilmastonmuutokseen sopeutuminen sekä luontokadon hillintä. Ekologinen kestävyyskriisi eli ilmaston kuumeneminen, luontokato ja luonnonvarojen ylikulutus ovat kytköksissä toisiinsa ja näin niitä on myös ratkaistava yhdessä.

Ilmastaselvitys voisi sisältää vaaditun kuvauksen siitä, millä tavalla rakennuksessa ja rakennuspaikalla varaudutaan odotettavissa olevaan ilmastonmuutokseen, eli mm. lämpötilojen nousuun ja sadannan lisääntymiseen. Ilmastaselvitystä tulisi myös tulevaisuudessa laajentaa kattamaan arvioinnin rakennuksen vaikutuksesta luontokatoon. Rakennustuotteiden osalta tarvittavia mittareita joudutaan vielä odottamaan, mutta mm. rakennuspaikan kasvillisuusvalintojen osalta luontoa tukevia valintoja voidaan tehdä nykytiedon pohjalta.

2. Kommentit asetusluonnoksen pykäliin

1 § Rakennuksen vähähiilisuuden arviointi

-

2 § Määritelmät

-

3 § Arvioinnin kohde

-

4 § Arviointijaksojen pituudet

Tällä hetkellä arviointimenetelmä ohjaa käyttämään arviointijaksona kiinnitettyä 50 vuotta, eikä siten kannusta maksimoimaan rakennuksen suunniteltua elinikää. Kuten perusteludokumentissa kuvataan, kantavien rakenteiden suunnittelussa käytetään usein 50 vuoden teknistä käyttöikää, joka on säädösohjauksen nykyinen minimivaatimus. Tämä on kestävämmän lyhyt aika, ja rakennuksilta tulisikin vaatia vähintään 100 vuoden suunniteltua käyttöikää, ja kannustaa mahdollisimman pitkän käyttöiän suunnitteluun. Suunnitellun käyttäjämäärän ilmoittaminen sisältyy ilmastaselvitykseen, mikä on hyvä asia, mutta tulisi mennä pidemmälle – keskeinen mittari yksittäisen rakennuksen kestävyydelle ilmastomuutoksen hillinnän näkökulmasta on, ja siten tulisi myös säädösohjauksessa olla, rakennuksen (suunnitellun) elinkaaren hiilijalanjälki per (suunniteltu) käyttäjä.

5 § Arvioinnissa käytettävät tiedot

-

6 § Hiilijalanjäljen arviointi

-

7 § Rakennustuotteiden valmistus

-

8 § Rakennustuotteiden vaihdot

-

9 § Rakennus- ja purkumateriaalin käsittely

-

10 § Rakennus- ja purkumateriaalin loppusijoitus

-

11 § Kuljetukset

-

12 § Työmaatoiminnot

-

13 § Energian käyttö rakennuksessa

Energiankäyttö on menetelmässä huomioitu suppeasti – menetelmän tulisi vähintään mahdollistaa ja mielellään vaatia energialaskelman tekeminen lastennallista ostoenergiankulutusta tarkemmin. Jotta todellinen hiilijalanjälki voidaan arvioida, tulisi arvioida todellinen tavoite-energiankulutus ja kulutusprofiili. Olennaista energiajärjestelmän päästöjen kannalta on huipputehon tarve ja

rakennuksen kyky ajoittaa kulutus energiajärjestelmän kannalta edullisesti, eli kyky sähkön ja lämmön kulutusjousto. Kyky kulutusjousto tulisi olla myös tekninen vaatimus.

Energiankulutusta arvioitaessa tulisi lisäksi huomioida laajasti siihen vaikuttavat tekijät, ja siten kannustaa niiden hyödyntämiseen. Tärkeä rakennuspaikan tekijä ovat puut ja muu kasvillisuus, jotka viilentävät kesällä tehokkaasti ja talvella suojelevat rakennusta kylmiltä virtauksilta. Puut ja muu kasvillisuus voivat siis tuoda säästöjä ja näin edistää kustannustehokkuutta.

14 § Hiilikädenjäljen arviointi

-

15 § Uudelleenkäyttö ja kierrätys

-

16 § Hyödyntäminen kierrätyspolttoaineena

-

17 § Hyödyntäminen polttolaitoksessa

-

18 § Ylimääräinen uusiutuva energia

-

19 § Hiilivarasto

-

20 § Karbonatisoituminen

-

21 § Istutettava puusto

Menetelmän tulisi kannustaa mahdollisimman pitkälle säilyttämään rakennuspaikan alkuperäinen luonto ja siten hiilivarasto ja -nielu. Tällä hetkellä menetelmä jättää arvioinnin ulkopuolelle kaiken paitsi istutettavat puut, eikä siis lainkaan kannusta säilyttämään alkuperäistä luontoa. Päinvastoin, nykyisellään menetelmä kannustaa kaatamaan alkuperäiset puut ja istuttamaan tilalle uudet, mikä ei ole toivottavaa. Menetelmän kehittämisessä voidaan hyödyntää maankäytön ekologisten kompensatioiden käyttöönottoa varten tuotettua olemassa olevaa tietoa ja työkaluja (<https://boostbiodiversityoffsets.fi/no-net-loss-city/>).

22 § Ilmastaselvityksen laadinta ja päivittäminen

-

23 § Ilmastaselvityksen sisältö

Ilmastaselvitys voisi sisältää vaaditun kuvauksen siitä, millä tavalla rakennuksessa ja rakennuspaikalla varaudutaan odotettavissa olevaan ilmastonmuutokseen, eli mm. lämpötilojen nousuun ja sadannan lisääntymiseen. Ilmastaselvitystä tulisi myös tulevaisuudessa laajentaa kattamaan arvioinnin rakennuksen vaikutuksesta luontokatoon. Rakennustuotteiden osalta tarvittavia mittareita joudutaan vielä odottamaan, mutta mm. rakennuspaikan kasvillisuusvalintojen osalta luontoa tukevia valintoja voidaan tehdä nykytiedon pohjalta.

24 § Vähähiilisyiden tulosten esittäminen ilmastaselvityksessä

-

25 § Arvioinnin tulosten kohdistaminen eri käyttötarkoituksille

-

Pantsar Mari
Sitra / Hiilineutraali kiertotalous

Landström Mariko
Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra